

Aprob,

Avocatul Poporului,

Renate Weber

RAPORT

**privind vizita efectuată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul
Inspectoratului de Poliție Județean Arad**

Sumar:

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea vizitei**
- 2. Constatările rezultate din vizita efectuată**
- 3. Recomandări**

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În temeiul art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, la data de 13.10.2020 a fost efectuată o vizită la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă (C.R.A.P.) din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean (I.P.J.) Arad, în vederea consolidării protecției persoanelor private de libertate împotriva torturii, a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante.

În contextul epidemiologic actual impus de pandemia de COVID-19, vizita a fost anunțată și a avut următoarele obiective: verificarea implementării recomandărilor formulate la vizita anterioară, verificarea condițiilor de cazare, a respectării dreptului la convorbiri telefonice și comunicări on-line, asigurarea dreptului la asistență medicală și asistență psihologică, verificarea măsurilor întreprinse pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19, precum și a altor aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție.

Având în vedere condițiile speciale impuse și în scopul desfășurării vizitei în condiții de siguranță sanitară, membrii echipei de vizită au purtat echipament individual de protecție (măști, viziere, mănuși, halate de unică folosință), iar interviurile cu personalul și persoanele reținute/arestate s-au desfășurat în condiții de siguranță și confidențialitate, cu respectarea măsurilor de protecție și distanțare fizică.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanții instituției Avocatul Poporului, _____, jurist, _____, psiholog, _____, medic, consilieri în cadrul Centrului zonal Craiova al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție și inspector _____, reprezentant al O.N.G.-ului Organizația pentru Apărarea Drepturilor Omului-Filiala Regională Craiova.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Arad este amenajat din anul 1980, în clădirea Inspectoratului de Poliție Județean Arad, la demisolul clădirii, în baza ordinului Ministerului Afacerilor Interne.

Centrul este organizat și funcționează în baza dispozițiilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, prevăzute de Legea nr. 169/2017,

Hotărârii Guvernului nr. 157/2016 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, a Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și a măsurilor necesare pentru siguranța acestora, proceduri, ordine și dispoziții subsecvente.

Reprezentanții echipei de vizită au purtat discuții prealabile cu reprezentanți din conducerea unității de poliție, respectiv inspectorul șef adjunct al I.P.J. Arad, șeful C.R.A.P. și cu o parte din personalul centrului, referitoare la obiectivele vizitei și măsurile întreprinse pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19. Aceștia au manifestat disponibilitate pentru comunicare cu toți membrii echipei de vizită și au permis accesul atât la documentele solicitate, cât și la spațiile centrului, în conformitate cu prevederile legale.

Potrivit organigramei, activitatea C.R.A.P. Arad era asigurată de 20 agenți și un ofițer-șef centru, iar la data vizitei existau **3 funcții vacante (1 post șef schimb și 2 posturi escortă)**.

Centrul are o capacitate de 39 de locuri, iar la data efectuării vizitei erau custodiate 11 persoane private de libertate, dintre care două reținute și nouă arestate preventiv.

Din documentele prezentate de conducerea centrului a rezultat că în perioada 01.01.2020 - 13.10.2020 au fost încarcerate 221 de persoane private de libertate (83 reținuți, 137 arestați preventiv, un condamnat), dintre care 5 minori (2 reținuți, 3 arestați preventiv), 10 femei (3 reținute, 7 arestate preventiv) și 15 străini (4 reținuți, 11 arestați preventiv).

În funcție de numărul de zile de încarcerare, raportat la aceeași perioadă, situația persoanelor arestate preventiv se prezenta astfel: până la 30 de zile – 110 persoane; de la 31 până la 60 de zile - 17; de la 61 până la 90 de zile - 5; peste 90 de zile - 5.

a) măsurile întreprinse în scopul protecției persoanelor reținute/arestate împotriva contaminării în perioada pandemiei COVID-19

Conducerea C.R.A.P. Arad a prezentat documente din care a rezultat faptul că pe perioada stării de urgență și a stării de alertă s-au aplicat o serie de măsuri de prevenire și management a situației generate de epidemia de COVID-19.

La nivelul centrului, în vederea prevenirii oricăror situații de risc generate de răspândirea noului tip de coronavirus au fost puse în aplicare măsurile dispuse de Inspectoratul General al Poliției Române (I.G.P.R.) – Serviciul coordonare centre de reținere și arestare preventivă (S.C.C.R.A.P.), în conformitate cu :

- Planul de măsuri al I.G.P.R. nr. 834194/18.03.2020 pentru aplicarea Anexei-1–Măsuri de primă urgență cu aplicabilitate directă–Domeniul Justiție din Decretul nr. 195/16.03.2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, incidente activității de urmărire penală prevăzută la art. 43 din decret și custodierea persoanelor private de libertate în centrele de reținere și arestare preventivă;
- Planul de măsuri comun al I.G.P.R. și Direcției Medicale, nr. 833840/11.03.2020 și nr. 791328/12.03.2020;
- Planul de măsuri al I.P.J. Arad nr. 72997/20.03.2020 pentru prevenirea îmbolnăvirii și răspândirii infecției cu COVID-19;
- Planul de măsuri al I.G.P.R. – S.C.C.R.A.P. nr. 834871/08.04.2020 și Planul de măsuri al I.P.J. Arad – C.R.A.P. nr. 73071/09.04.2020 privind desfășurarea în condiții de siguranță a activității de asistență psihologică pentru persoanele private de libertate custodiate;
- Planul de măsuri nr. 836075/15.05.2020 pentru aplicarea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei de COVID-19 în contextul ansamblului normativ vizând instituirea stării de alertă pe teritoriul României.

A fost efectuată dezinfectia tuturor spațiilor centrului, a mijloacelor de transport folosite și a mijloacelor de imobilizare folosite.

Audierea persoanelor private de libertate de către magistrați (procurori și judecători) a avut loc prin videoconferință.

Toate persoanele încarcerate au fost verificate în listele cu persoane venite/predate/din zone cu risc epidemiologic.

În primele 14 zile, persoanele private de libertate au fost cazate separat de celelalte persoane private de libertate aflate în centru, fiind stabilit un circuit separat.

Pachetele cu alimente și articole de îmbrăcăminte primite la sediul poliției au fost dezinfectate, înainte de a fi introduse în centru.

Pe perioada stării de alertă, vizitele au fost acordate cu dispozitiv de separare.

La nivelul C.R.A.P. Arad, în condițiile art. 6 alin. (3) din O.M.A.I. 14/2018, s-a dispus amenajarea unei camere de deținere pentru primirea persoanelor private de libertate venite/predate/extrădate din zone cu risc epidemiologic pentru COVID-19 sau care anterior primirii în centru au intrat în contact direct cu persoane venite din zone cu risc epidemiologic pentru COVID-19/confirmate.

În data de 21.08.2020 a fost efectuată dezinsecția tuturor spațiilor arestului și a tuturor spațiilor inspectoratului, conform normelor legale aplicabile în domeniu, de către o firmă specializată.

Au fost respectate măsurile de igienă personală și colectivă, atât de către polițiști cât și de persoanele private de libertate (prelucrarea pe bază de semnătură a planurilor de măsuri și a ordonanțelor militare), a fost implicat atât personalul operativ al centrului, personalul medical cât și persoanele private de libertate, pentru înțelegerea consecințelor generate de răspândirea noului tip de coronavirus și a restricțiilor impuse de legislație (*ex.: a fost suspendat dreptul la vizită, dar în perioada stării de urgență a fost instituit dreptul de a primi pachet cu efecte personale și alimente, prin curier, la sediul poliției, suplimentarea dreptului la convorbiri telefonice*).

Echipa de vizită a concluzionat că până la data vizitei nu au fost înregistrate incidente deosebite, nu au existat infectări sau cazuri suspecte de infectări cu virusul COVID-19 la persoanele private de libertate sau la personalul angajat.

b) condiții de cazare

În interiorul centrului erau amenajate: biroul șefului de centru, camera șefului de schimb, biroul echipei de escortă, camera de grefă, care era folosită și pentru vizitele cu aparținătorii persoanelor custodiate, spațiu destinat convorbirilor telefonice, camera pentru amprentarea și completarea dosarelor, biblioteca (clubul), cabinetul medical, oficiul pentru distribuirea hranei, camera destinată depozitării lenjeriei, magazia pentru depozitarea bunurilor persoanelor private de libertate, grupul sanitar pentru personal, curtea de plimbare etc.

Centrul dispunea de 13 camere de cazare cu câte 3 locuri, fiecare cameră având suprafața de peste 12 m² (de la 12,84 m² la 14,71 m²), asigurându-se un spațiu de minim 4 m²/persoană, prevăzut de art. 1, alin. 3 din Anexa Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 pentru

aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile minime de cazare a persoanelor private de libertate.

Repartizarea persoanelor private de libertate în camerele de deținere se realiza conform prevederilor art. 42 din Ordinul nr. 14/2018, cu respectarea criteriilor de separație.

În cadrul vizitei au fost verificate câteva camere de cazare destinate persoanelor private de libertate și am constatat că unele dispuneau de luminat natural la un nivel scăzut, altele la un nivel acceptabil, iar iluminatul artificial și cel de veghe erau corespunzătoare.

În majoritatea camerelor erau montate televizoare conectate la rețeaua de difuzare a televiziunii prin cablu.

Persoanele custodiate aveau posibilitatea la nevoie să apeleze supraveghetorii prin sistemul de avertizare acustică, acționat din interiorul camerei printr-un buton de alarmare.

Încălzirea era asigurată prin centrala termică a I.P.J. Arad, fiind instalate calorifere bine dimensionate în raport cu suprafața camerelor, apa rece era asigurată permanent, iar apa caldă după un program stabilit de conducerea centrului. Ventilația în incinta camerelor de deținere era asigurată prin instalații de aer condiționat.

Paturile și cazarmamentul erau în stare bună, **dar mobilierul din camere era insuficient pentru păstrarea bunurilor/obiectelor personale și servirea mesei, lipsind rafturile suspendate, mesele și scaunele. Echipa de vizită recomandă conducerii C.R.A.P. Arad dotarea camerelor de cazare cu mese, scaune și rafturi, conform prevederilor art. 12 alin. (4) și alin. (8) din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora („Camera de deținere trebuie dotată astfel încât să ofere persoanelor private de libertate condiții pentru dormit, servirea mesei, păstrarea bunurilor și obiectelor personale, în condițiile Regulamentului de aplicare a Legii; „Spațiile de depozitare a bunurilor și obiectelor personale din camera de deținere se pot amenaja sub forma unor etajere sau nișe în perete”).**

Echipa de vizită a constatat că nu era prevăzută cale de acces pentru persoanele cu dizabilități și nu era amenajată nicio cameră de cazare dotată cu facilități pentru persoanele private de libertate cu dizabilități, în conformitate cu prevederile art. 12, alin. (15) și (16) din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018, în care se stipulează că „În fiecare

centru vor fi prevăzute căi de acces pentru persoanele cu dizabilități"; „În cazul persoanelor private de libertate cu dizabilități vor fi prevăzute camere de cazare dotate corespunzător”. Chiar dacă la data vizitei în centru nu erau custodiate persoane cu dizabilități, **considerăm necesară amenajarea unei camere de cazare pentru această categorie de persoane.**

Cele două grupuri sanitare destinate persoanelor private de libertate erau amplasate în afara camerelor de deținere, erau curate și igienizate, dotate și amenajate corespunzător (dușuri, vase wc, toalete turcești, chiuvete de inox etc.). Instalațiile sanitare erau funcționale, dușurile și toaletele compartimentate, asigurând intimitatea persoanelor reținute/arestate.

Produsele igienico-sanitare erau distribuite lunar, pe bază de semnătură, la intrarea în arest sau la solicitarea persoanelor arestate.

Centrul dispunea de o curte de plimbare cu suprafața totală de 27,67 mp, acoperită parțial cu învelitoare transparentă, care permitea pătrunderea aerului și a luminii naturale, amenajată corespunzător pentru condiții meteo nefavorabile. Persoanele private de libertate aveau acces zilnic la curtea de plimbare, indiferent de condițiile meteorologice, și puteau desfășura exerciții fizice, spațiul fiind dotat cu băncuțe, spalieri, două biciclete și bandă de alergare.

În centru există un sistem de supraveghere video, fiind montate camere în interiorul centrului pentru spațiile comune.

c) asigurarea hranei

Hrana persoanelor private de libertate era preparată la Penitenciarul Arad, fiind transportată în recipiente de inox, cu autospeciala destinată transportului de alimente.

Conducerea centrului transmitea zilnic situația de efective și hrana era distribuită persoanelor private de libertate de către personalul centrului desemnat pentru această activitate.

În centru era amenajată o cameră (oficiu) destinată primirii și distribuirii hranei, dotată corespunzător cu masă, fișete pentru păstrarea veselei, chiuvetă cu blat din inox, frigider pentru păstrarea probelor de hrană, cu termometru și grafic de consemnare zilnică a temperaturii. Existau frigidere pentru păstrarea alimentelor achiziționate de persoanele private de libertate sau primite de la familii.

La data efectuării vizitei existau prelevate probe alimentare, păstrate în frigiderul destinat acestui scop. În cazul în care, în urma consultului medical al persoanelor private de libertate erau diagnosticate afecțiuni care necesitau un anumit tip de dietă (diabet zaharat, hipertensiune arterială etc.), medicul centrului recomanda regimul alimentar, iar acesta era adus la cunoștința conducerii C.R.A.P., care efectua demersuri în vederea asigurării normei adecvate de hrană. La data vizitei în centru era custodiată o persoană cu indicație medicală de regim alimentar, asigurat în mod corespunzător.

Persoanele private de libertate au menționat în timpul interviului că erau mulțumite de calitatea și cantitatea hranei primite.

Din verificarea Registrului pentru evidența persoanelor aflate în refuz de hrană a rezultat că nu au fost consemnate cazuri în anul 2020.

d) asigurarea asistenței medicale

În cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad exista amenajat un cabinet medical dotat cu mobilier, aparatură medicală (tensiometru, stetoscop, glucometru, termometre, etc.) și trusă medicală de urgență cu medicamente și materiale sanitare conform Anexei nr. 6 din Procedura PS-01-DM nr. 4273029/25.04.2016 privind activitatea medicală în Centrele de Reținere și Arestare Preventivă, elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne.

Asistența medicală pentru persoanele private de libertate custodiate în centru era asigurată de către un medic primar specialitatea medicină de familie și un asistent medical din cadrul Centrului Medical Județean Arad, conform unui program de activitate zilnic. Era asigurată și permanența în acordarea asistenței medicale, prin serviciu telefonic la domiciliu.

Centrul nu deținea Autorizație Sanitară de Funcționare, nefiind respectate prevederile Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a centrelor de reținere și arestare preventive, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, în care la art. 13, alin. (8) se precizează că „*Centrul trebuie să dețină autorizație sanitară de funcționare și autorizație sanitară veterinară, eliberate de către Direcția Medicală a Ministerului Afacerilor Interne, în*

conformitate cu legislația în vigoare și cu prevederile prezentului regulament". Din documentele prezentate echipei de vizită a rezultat că au fost întreprinse demersuri către Centrul Medical Județean Arad din cadrul Direcției Medicale a Ministerului Afacerilor Interne, în vederea obținerii Autorizației Sanitare de Funcționare, acestea nefiind finalizate până la data vizitei.

Consultațiile medicale se acordau în mod obligatoriu la introducerea în arest, conform prevederilor Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și la solicitarea persoanelor private de libertate sau ori de câte ori era necesar. Conform Registrului de examinări medicale la introducerea persoanelor private de libertate în C.R.A.P. Arad, în anul 2020 au fost acordate 221 consultații medicale. Din interviurile desfășurate cu persoanele custodiate s-a reținut faptul că au fost consultate de medic la introducerea în arest.

Conform documentelor prezentate, examinarea medicală la introducerea în arest consta în efectuarea examenului clinic general al persoanei private de libertate, stabilirea diagnosticului clinic și a necesarului de îngrijiri și investigații medicale. Erau întocmite documentele (fișa medicală, consimțământul informat, nota de constatare a mărcilor traumatice etc.), conform prevederilor legale în vigoare. Echipa de vizită a constatat că existau întocmite fișe medicale pentru toate persoanele private de libertate custodiate în centru, iar consultațiile medicale erau consemnate atât în fișe, cât și în Registrul de consultații medicale curente. Conform datelor consemnate în acest registru, în anul 2020 au fost acordate persoanelor private de libertate 205 consultații medicale la cerere. Registrele și documentele medicale erau înregistrate și completate în mod corespunzător, fiind păstrate la cabinetul medical în condiții de siguranță și confidențialitate. Au fost verificate fișele persoanelor private de libertate și s-a constatat modul corect de întocmire și completare. La fișa medicală exista atașat formularul de consimțământ informat, completat și semnat de către persoana privată de libertate.

Consultațiile medicale de specialitate erau asigurate prin prezentarea persoanelor private de libertate la unități medicale din municipiul Arad. În anul 2020 au fost consemnate mai multe cazuri de prezentare a persoanelor private de libertate la consultații medicale de specialitate (psihiatrie, dermatologie, pneumologie etc.). Conform Registrului pentru evidența bolnavilor cronici, la data vizitei era custodiate 2 persoane diagnosticate cu afecțiuni medicale cronice

(cardiovasculare, metabolice, psihice), care primeau tratament permanent recomandat de medicii specialiști. Nu au existat internări în spital ale persoanelor private de libertate în anul 2020.

Persoanele private de libertate aflate în custodia centrului beneficiau de tratament medicamentos în mod gratuit, în baza prescripției eliberate de medicul care asigură asistența medicală sau de alți medici specialiști. Medicamentele prescrise persoanelor private de libertate erau păstrate la cabinetul medical în plicuri individualizate, în condiții corespunzătoare de siguranță. La data vizitei, 4 persoane private de libertate primeau tratament medicamentos, două pentru afecțiuni simptomatice, iar celelalte pentru afecțiuni medicale cronice. Conform documentelor prezentate, medicamentele recomandate de către medic erau distribuite persoanelor private de libertate numai de către personalul medical, fiind astfel respectate prevederile Procedurii privind activitatea medicală în Centrele de Reținere și Arestare Preventivă PS-01-DM nr. 4273029/25.04.2016, elaborată de Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne.

La fișa medicală a persoanelor private de libertate era anexată Nota privind constatarea și consemnarea mărcilor traumatiche. În anul 2020, la examinarea medicală obligatorie efectuată la introducerea în arest, a fost consemnată prezența leziunilor traumatiche (contuzii, escoriații) în 8 cazuri. Acestea au fost înregistrate în evidențele medicale și în notele privind constatarea și consemnarea mărcilor traumatiche. Au fost întreprinse demersurile legale, fiind sesizate în toate situațiile Parchetul și Direcția Medicală din Ministerul Afacerilor Interne.

e) acordarea asistenței psihologice

Activitatea de asistență psihologică a persoanelor private de libertate încarcerate se desfășura potrivit prevederilor Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 23/ 2015 privind activitatea de psihologie, cu modificările și completările ulterioare, Dispoziției Inspectorului General al Poliției Române nr. 48/ 27.05.2019, a Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, aprobat prin Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14 /2018, a Regulamentului de aplicare al Legii nr. 254/2013, cu modificările și completările ulterioare, aprobat prin H.G. nr. 157/2016, cu modificările și completările ulterioare.

Activitatea desfășurată presupunea acordarea asistenței psihologice primare persoanelor private de libertate custodiate în centru. Conform art. 87, alin (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, *„Asistența psihologică acordată persoanei private de libertate are ca scop oferirea de sprijin calificat pentru asigurarea suportului psihologic în vederea adaptării la condițiile impuse de mediul privativ de libertate, prin identificarea și ameliorarea stărilor disfuncționale atunci când acestea sunt semnalate, pentru prevenirea apariției comportamentelor dezadaptative, precum și pentru soluționarea problemelor psihologice ale acesteia.”*

În cadrul I.P.J. Arad asistența psihologică era asigurată de doi ofițeri psihologi, înscriși în Colegiul Psihologilor din România și deținători ai atestatului de liberă practică în specialitatea „Psihologie aplicată în domeniul securității naționale”. Aceștia au participat la diverse manifestări științifice și programe de formare continuă, respectiv: Simpozionul național de psihologie al Poliției Române, 2018 și 2019; workshop-ul cu tema „Integrarea tehnicilor de prezență și mindfulness în intervențiile de echilibrare psihosomatică”, 2018; workshop-ul „Debutul tulburărilor psihiatrice în rândul personalului angajat în Ministerul de Interne. Screening, evoluție și limitări în desfășurarea profesiei”, 2018; workshop-ul „Stresul profesional și fenomenul de burnout”, 2019; workshop-ul „Interviul comportamental sau obiectivarea procesului de intervievare ca metodă de evaluare”, 2019; workshop-ul „Tehnici de mindfulness și neurofeedback EEG pentru reducerea stresului și creșterea rezilienței”, 2019.

Cabinetul psihologic din cadrul I.P.J. Arad funcționa potrivit Avizului de funcționare nr. 14/18.12.2006, ca punct de lucru al Centrului de Psihosociologie al M.A.I., în specialitatea Psihologie aplicată în domeniul securității naționale.

În perioada 01.01.2020-13.10.2020, **în centru au fost încarcerați 5 minori**, din care 2 reținuți și 3 arestați preventiv. Pentru cei trei minori arestați preventiv au fost efectuate adrese scrise către compartimentul psihologic pentru acordarea asistenței psihologice, în conformitate cu prevederile art. 264 din H.G. 157/2016 și a Dispoziției I.G.P.R. nr. 48/2019, **dar nu au beneficiat de asistență psihologică decât 2 minori dintre cei 5 custodiați**. A existat o solicitare din partea șefului C.R.A.P. pentru acordarea asistenței psihologice pentru un minor cu cetățenie străină, care nu a putut fi realizată din cauza lipsei consimțământului tutorelui/reprezentantului

legal și a faptului că persoana nu vorbea limba română. **Nici celelalte două persoane minore nu au beneficiat de asistență psihologică**, deși conform prevederilor art. 117 alin. 2 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, acordarea asistenței psihologice este obligatorie pentru toate persoanele minore custodiate în centru: *„Pe timpul executării arestării preventive, minorului i se acordă asistență psihologică, în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării sale fizice, psihice”*.

În anul 2020, până la momentul vizitei au fost asistate psihologic 8 persoane private de libertate, din care 2 minori și 6 adulți.

Pentru fiecare beneficiar al activității de asistență psihologică primară au fost respectate prevederile Dispoziției 48/2019, asistența fiind realizată la solicitarea persoanei private de libertate sau a șefului C.R.A.P., după caz, în urma exprimării în scris a consimțământului informat al acestora/consimțământul informat al tutorelui/reprezentantului legal în cazul minorilor și cu emiterea documentelor de specialitate, respectiv a Notei de concluzii și recomandări înaintate șefului centrului și Fișele de evidență a activității de asistență psihologică desfășurată, document aflat în gestiunea psihologului.

Conform Registrului pentru evidența consumatorilor de droguri, în anul 2020 au fost înregistrate 16 persoane autodeclarate ca fiind consumatoare de droguri. Consumatorii de substanțe etnobotanice autodeclarați ar trebui să fie asistați psihologic/medical de către specialiști ai centrelor Agenției Naționale Antidrog (A.N.A.), care dispun de resursele profesionale, materiale și legislative în acest sens. Pentru aceste situații considerăm oportună **încheierea unui Protocol de colaborare cu reprezentanții Centrului de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog (C.P.E.C.A) Arad**, în vederea asigurării suportului psihologic de către aceștia.

De asemenea, persoanele diagnosticate cu tulburări psihice, care urmează tratament cu medicamente psihotrope, nu pot fi asistate psihologic de către psihologul de unitate, acestea având nevoie de psihoterapie, serviciu care nu poate fi asigurat la nivelul centrului.

f) respectarea dreptului la convorbiri telefonice și comunicări on-line

În C.R.A.P. Arad, în sectorul de cazare exista un spațiu destinat acordării acestui drept, unde erau montate două telefoane, unul pentru convorbiri naționale și altul pentru cele internaționale.

Au fost verificate registrele de convorbiri telefonice și de citări telefonice și s-a constatat că în perioada 01.01.2020 -13.10.2020 au fost înregistrate 1244 cereri ale persoanelor private de libertate pentru convorbiri telefonice și au fost consemnate 338 de citări (judecătorie, tribunal, parchet etc). Persoana privată de libertate solicita exercitarea dreptului la convorbiri telefonice prin cerere scrisă adresată șefului centrului, cu indicarea în cuprinsul acesteia a listei cu numele, prenumele, calitatea persoanelor și numerele de telefon corespondente.

Persoanele private de libertate intervievate în acest sens au menționat că cererile erau aprobate de șeful centrului, cu indicarea a maxim 10 persoane pe care le puteau apela pe perioada deținerii, dar persoanele și numerele de telefon se puteau înlocui la cerere. Au mai menționat că agentul supraveghetor care asista la tastarea numărului apelat, conform cererii, le respecta confidențialitatea și durata convorbirilor, în conformitate cu prevederile art. 246 din Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Toate convorbirile telefonice erau consemnate în Registrul de evidență a convorbirilor telefonice/comunicări on-line și în fișa de evidență a persoanei private de libertate, cu respectarea rubricăției. În cursul anului 2020 nu au fost înregistrate plângeri sau reclamații ale persoanelor private de libertate privind respectarea dreptului la convorbiri telefonice.

Persoanele intervievate au menționat că erau mulțumite de modul în care li se respecta dreptul la convorbiri telefonice, **dar nu aveau posibilitatea să comunice on-line.**

În conformitate cu prevederile art. 121 alin (1) și (2), Secțiunea a 8-a, Dreptul la comunicări on-line, din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018, „Persoana privată de libertate aflată în centru are dreptul la comunicări on-line, o dată pe lună, în condițiile art. 253 din Regulamentul de aplicare a Legii” și „Pentru asigurarea exercitării dreptului la comunicări on-line, administrația centrului poate amenaja, în sectorul administrativ, spații dotate conform anexei nr. 1, membrii echipei de vizită au recomandat

conducerii C.R.A.P. Arad să analizeze posibilitatea amenajării și dotării unui spațiu pentru respectarea dreptului la comunicări on-line, prevăzut și în Regulamentul de ordine interioară al centrului, la art. 13.

g) interviuri cu persoanele arestate/reținute

Persoanele private de libertate intervievate au menționat că la introducerea în arest le-au fost prezentate drepturile și le sunt respectate drepturile legale (asistența juridică, asistența medicală, petiționare și corespondență, plimbarea zilnică, de a primi vizite, de a primi bunuri și de a efectua cumpărături etc.). Au mai menționat că le-au fost acordate materialele pentru igiena personală și colectivă și au fost întreprinse măsuri suficiente pentru combaterea pandemiei actuale.

Câteva persoane private de libertate au menționat că ar fi necesară o mașină pentru spălarea rufelor personale.

În conformitate cu prevederile art. 13 alin. (7) din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018, „*Administrația centrului asigură facilități pentru spălarea, uscarea, după caz, călcarea și distribuirea rufelor și cazarmamentului, cu respectarea normelor în domeniu, fie contractează aceste tipuri de servicii prin operatori economici specializați*”.

În timpul vizitei s-a discutat cu șeful centrului, care a precizat că există un contract încheiat între I.P.J. Arad și Direcția de Asistență Socială din cadrul Consiliului Local Arad, pentru spălarea lenjeriei din centru, dar se va analiza și posibilitatea achiziționării unei mașini de spălat rufe pentru persoanele private de libertate.

h) alte aspecte

În timpul vizitei au fost verificate mai multe registre întocmite privind evidențierea activităților desfășurate cu persoanele private de libertate constituite în condițiile art. 114 lit. c) din Legea nr. 254/2013 și în conformitate cu prevederile art. 68 alin. (1) din Ordinul Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/2018. Registrele prevăzute erau completate etapizat și integral de către persoanele desemnate în acest sens prin fișa postului sau prin alte documente specifice întocmite la nivelul centrului, în conformitate cu prevederile din Anexa nr. 2 cu formularele utilizate în activitatea centrelor de reținere și arestare preventivă, din Ordinul nr. 14/2018.

Echipa de vizită a constatat că de la ultima vizită a reprezentanților instituției Avocatul Poporului și până la data prezentei vizite, în centru au fost efectuate unele lucrări de investiții pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție. Au fost achiziționate aparate TV și au fost puse în funcțiune aparatele de aer condiționat, au fost montate ferestre din tâmplărie PVC la camerele de deținere, au fost efectuate lucrări de zugrăvire și vopsire în spațiile centrului, inclusiv în cele două grupuri sanitare. Camera de vizită și grefă a fost dotată cu dispozitiv de separare, din PVC și cu sistem audio, printr-un proiect norvegian, și s-a amenajat corespunzător curtea de plimbare.

În cadrul vizitei de monitorizare a fost verificat și modul în care au fost implementate recomandările formulate la vizita anterioară:

1. asigurarea posibilității de aerisire a spațiilor de reținere prin deschiderea ferestrelor din interior, dând posibilitatea persoanelor custodiaste să efectueze aerisirea ori de câte ori este nevoie;

Echipa de vizită a constatat că de la data vizitei anterioare au fost efectuate lucrări de reabilitare în centru și au fost înlocuite ferestrele vechi de la camerele de deținere, cu altele din PVC și geam termopan, dar sistemul de deschidere și închidere a ferestrelor este acționat tot din exteriorul camerei de deținere, de către agentul de supraveghere, la solicitarea persoanelor private de libertate. Șeful C.R.A.P. Arad a menționat în timpul vizitei, că în cursul anului 2019 a fost semnat contractul de finanțare pentru proiectul „Lucrări de reabilitare termică și modernizare spații de lucru la I.P.J. Arad și U.M. 0556 Arad”, în cadrul căruia sunt prevăzute mai multe lucrări de îmbunătățire a condițiilor de detenție, fapt pentru care echipa de vizită propune conducerii C.R.A.P. Arad ca la modernizarea spațiilor să se țină cont de această recomandare.

Recomandare implementată parțial

2. analizarea posibilității de dotare a camerelor cu aparate TV;

După vizita anterioară, au fost montate 9 aparate TV în camere de deținere și unul în club, fiind conectate la rețeaua de difuzare a televiziunii prin cablu.

Recomandare implementată

3. permiterea accesului la biblioteca centrului la cerere sau stabilirea unui program de acces mai mare de o oră;

Din discuțiile purtate cu persoanele private de libertate a rezultat că accesul la bibliotecă se aprobă la cerere și nu sunt impuse restricții în acest sens.

Recomandare implementată

4. punerea în funcțiune a aparatelor de aer condiționat montate;

Au fost verificate aparatele de aer condiționat montate prin proiectul norvegian și acestea funcționau la data vizitei, fiind efectuată recepția lor.

Recomandare implementată

5. dotarea camerelor cu mobilier pentru păstrarea bunurilor personale și servirea mesei;

Echipa de vizită a constatat că au fost înlocuite toate paturile din camerele de detenție cu altele noi, dar lipseau mobilierul pentru păstrarea bunurilor/obiectelor personale și servirea mesei, rafturile suspendate, mesele și scaunele.

Recomandare implementată parțial

6. suplimentarea cu calorifere în camerele de reținere care aveau calorifere cu 3 – 4 elemente;

Echipa de vizită a constatat că după vizita anterioară a fost soluționată problema asigurării în camerele de detenție a unei temperaturi optime, în conformitate cu prevederile legale, fapt confirmat de persoanele private de libertate.

Recomandare implementată

7. analizarea posibilității de montare a unor robinete în interiorul grupului sanitar, care să permită acționarea și reglarea apei calde/reci de către persoanele private de libertate, la folosirea dușurilor;

După vizita anterioară au fost înlocuite robinetele din grupurile sanitare, dar încă nu era posibilă acționarea apei calde/reci de către persoanele private de libertate, la folosirea dușurilor.

Recomandare neimplementată

8. asigurarea iluminatului artificial corespunzător în grupurile sanitare;

Era asigurat iluminatului artificial corespunzător în grupurile sanitare.

Recomandare implementată

9. compartimentarea celor două camere de baie comune, astfel încât să fie asigurată intimitatea persoanelor cazate, la folosirea dușurilor și a toaletelor;

Grupurile sanitare au fost compartimentate corespunzător pentru asigurarea intimității persoanelor private de libertate la folosirea dușurilor.

Recomandare implementată

10. identificarea soluțiilor în vederea amenajării de spații sanitare în camere, astfel încât persoanele private de libertate să nu depindă de personalul de supraveghere pentru satisfacerea necesităților fiziologice;

Echipa de vizită a constatat că în actualul spațiu, după renovările efectuate, amenajarea unor grupuri sanitare în camerele de deținere este imposibil de realizat, deoarece în camere de deținere au fost efectuate amenajări în scopul asigurării unui spațiu de minim 4 m²/persoană, prevăzut de art. 1, alin. 3 din Anexa Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile minime de cazare a persoanelor private de libertate. Față de considerentele expuse și ținând cont de faptul că la data vizitei anterioare nu erau în vigoare prevederile Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 și de faptul că grupurile sanitare comune au fost renovate, echipa de vizită a constatat că această recomandare nu poate fi implementată, din motive obiective.

11. efectuarea de demersuri la unitatea penitenciară care distribuie hrana centrului, în vederea îmbunătățirii calității acesteia;

Au fost efectuate demersurile necesare, echipa de vizită a verificat meniul care se servea la masa de prânz și a constatat că era corespunzător, atât din punct de vedere fizic, cât și organoleptic, iar persoanele private de libertate intervievate s-au declarat mulțumite de calitatea și cantitatea hranei primite.

Recomandare implementată

12. examinarea oportunității amenajării unei săli de mese, la nivelul centrului;

*Echipa de vizită a constatat că în actualul spațiu al centrului au fost efectuate amenajări în scopul asigurării unui spațiu de minim 4 m²/persoană, prevăzut de art. 1, alin. 3 din Anexa Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile minime de cazare a persoanelor private de libertate. În acest sens, prin diminuarea numărului de paturi din camerele de deținere, pentru respectarea prevederilor legale, au fost ocupate și alte spații disponibile din centru. Din acest motiv, centrul nu dispunea la data prezentei vizite de un alt spațiu în care să se poată amenaja o sală de mese, fapt pentru care echipa de vizită a constatat că această recomandare **nu poate fi implementată, din motive obiective.***

13. amenajarea curții de plimbare pentru a putea fi folosită și în condiții meteo nefavorabile și dotarea acesteia cu băncuțe;

Curtea de plimbare a fost acoperită parțial, poate fi folosită și în condiții nefavorabile și a fost dotată cu băncuțe și aparate de sport.

Recomandare implementată

14. dotarea cabinelor telefonice cu paravane care să asigure confidențialitatea convorbirilor;

Echipa de vizită a constatat că era asigurată confidențialitatea convorbirilor telefonice, deoarece cele două telefoane erau instalate într-o cameră special amenajată în acest scop, iar în timpul desfășurării convorbirilor, nu exista posibilitatea ascultării de către alte persoane, fapt confirmat de persoanele private de libertate în timpul interviurilor.

Recomandare implementată

15. dotarea cu dispozitive de separare și mobilier adecvat a spațiului utilizat pentru camera de grefă și camera de vizită.

Camera de vizită și grefă a fost dotată cu dispozitiv de separare și mobilierul aferent, prin proiectul norvegian.

Recomandare implementată

16. identificarea posibilității de a asigura permanența asistenței medicale în cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad;

Asistența medicală în cadrul centrului era asigurată în mod permanent prin serviciu telefonic la domiciliu.

Recomandare implementată

17. achiziționarea de teste rapide pentru depistarea bolilor infecto-contagioase;

Analizele de laborator pentru persoanele private de libertate, inclusiv pentru depistarea bolilor infecto-contagioase, se efectuează la recomandarea medicului care asigură asistența medicală în C.R.A.P., de către personalul specializat al unui laborator medical, recoltarea probelor biologice efectuându-se la cabinetul medical din arest.

Recomandare implementată

18. amenajarea unui izolator în cadrul Centrului de Reținere și Arestare Preventivă Arad;

Exista amenajată o cameră cu destinația de izolator.

Recomandare implementată

Având în vedere aspectele constatate, în temeiul art. 43 alin. (1) și art. 47 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,
Avocatul Poporului

RECOMANDĂ
conducerii Centrului de Reținere și Arestare Preventivă
din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Arad, să întreprindă măsurile legale
care se impun pentru:

1. efectuarea demersurilor necesare pentru ocuparea funcțiilor vacante;
2. analizarea posibilității de a amenaja și dota un spațiu pentru comunicarea on-line;
3. amenajarea unei căi de acces pentru persoanele private de libertate cu dizabilități și a unei camere de cazare dotată corespunzător;
4. completarea mobilierului din camerele centrului cu mese, scaune și rafturi suspendate, necesare pentru servirea mesei și păstrarea bunurilor/obiectelor personale ale persoanelor private de libertate, conform prevederilor legale;
5. achiziționarea și instalarea unei mașini de spălat rufe pentru persoanele private de libertate;
6. continuarea demersurilor în vederea efectuării unor amenajări tehnice în scopul asigurării posibilității de aerisire a camerelor de deținere prin deschiderea ferestrelor din interiorul camerelor;
7. montarea unor robinete în interiorul grupului sanitar, care să permită acționarea și reglarea apei calde/reci de către persoanele private de libertate, la folosirea dușurilor;
8. continuarea demersurilor necesare în vederea obținerii Autorizației Sanitare de Funcționare;
9. încheierea unui Protocol de colaborare cu reprezentanții Centrului de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog (C.P.E.C.A) Arad, în vederea asigurării suportului psihologic pentru consumatorii de substanțe etnobotanice autodeclarați;

10. acordarea asistenței psihologice tuturor persoanelor minore custodiate în centru, conform prevederilor art. 117 alin. 2 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Craiova, 18 noiembrie 2020